

Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa
Institut Latina & Graeca

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG JEZIKA

u kategoriji

GRČKI JEZIK

za

KLASIČNE GIMNAZIJE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod:

	20
--	----

II. Razumijevanje teksta:

	5
--	---

III. Gramatika i vokabular:

	15
--	----

IV. Civilizacija i povijest književnosti:

	10
--	----

Ukupni broj bodova:

	50
--	----

Članovi županijskog povjerenstva:

1. _____
2. _____
3. _____

30. ožujka 2023.

I. PRIJEVOD

Prevedi tekst uz pomoć rječnika i komentara.

Herodot, *Povijest*, 1.80.2 – 1.80.4

Kir priprema vojsku za bitku protiv Kreza.

Ἐνθαῦτα ὁ Κῦρος ὡς¹ εἶδε τοὺς Λυδοὺς ἐς μάχην τασσομένους, καταρρωδήσας τὴν ἵππον² ἐποίησε³ Ἀρπάγου ὑποθεμένου⁴ ἀνδρὸς⁵ Μήδου τοιόνδε· ὅσαι τῷ στρατῷ τῷ ἑωυτοῦ⁶ εἶποντο σιτοφόροι τε καὶ σκευοφόροι κάμηλοι, ταύτας πάσας ἀλίσας καὶ ἀπελῶν⁷ τὰ ἄχθεα⁸ ἀνδρας ἐπ’⁹ αὐτὰς ἀνέβησε¹⁰ ἱππάδα στολὴν ἐνεσταλμένους¹¹, σκευάσας δὲ αὐτοὺς προσέταξε τῆς ἄλλης στρατιῆς προΐεναι¹² πρὸς τὴν Κροΐσου ἵππον, τῇ δὲ καμήλῳ¹³ ἔπεσθαι¹⁴ τὸν πεζὸν στρατὸν ἐκέλευσε, ὅπισθε δὲ τοῦ πεζοῦ ἐπέταξε τὴν πᾶσαν ἵππον. Ὡς¹⁵ δέ οἱ πάντες διετετάχατο¹⁶, παραίνεσε¹⁷ τῶν μὲν ἄλλων Λυδῶν μὴ φειδομένους κτείνειν πάντα τὸν ἐμποδῶν¹⁸ γινόμενον, Κροῖσον δὲ αὐτὸν μὴ κτείνειν, μηδὲ ἦν¹⁹ συλλαμβανόμενος ἀμύνεται²⁰.

Sljedeći dio teksta ne trebaš prevoditi, nego ga pokušaj razumjeti i odgovoriti na postavljena pitanja u drugom dijelu testa.

Ταῦτα μὲν παραίνεσε, τὰς δὲ καμήλους ἔταξε ἀντία τῆς ἵππου τῶνδε εἵνεκεν· κάμηλον ἵππος φοβέεται²¹, καὶ οὐκ ἀνέχεται οὔτε τὴν ιδέην²² αὐτοῦ ὀρέων²³ οὔτε τὴν ὁδμὴν ὁσφραϊνόμενος. Αὐτοῦ δὲ ὦν τούτου εἵνεκεν ἐσεσόφιστο²⁴, ἵνα τῷ Κροΐσῳ ἄχρηστον ᾖ²⁵ τὸ ἵππικόν, τῷ²⁶ δὲ τι καὶ ἐπέιχε²⁷ ἐλλάμψεσθαι ὁ Λυδός.

KOMENTAR:

¹ ὡς – kad

² ἵππος, ἦ – konjaništvo, konjica

³ *poveži* ἐποίησε τοιόνδε

⁴ ὑποτίθημι – upućivati, savjetovati (s istim značenjem i u medijalnim oblicima)

⁵ ἀνὴρ = τις

⁶ ἑωυτοῦ = ἑαυτοῦ

⁷ *vidi* ἀφαιρέω

⁸ = ἄχθη

⁹ ἐπ’ = ἐπί

¹⁰ *vidi* ἀναβαίνω

¹¹ particip perfekta med./pas. ἐνστέλλομαι, *prevedi* glagolskim pridjevom trpnim u akuz. pl.

¹² προΐεναι – inf. prez. *vidi* προέρχομαι ici ispred

¹³ κάμηλος, ἦ – *ovdje* četa deva

¹⁴ *poredaj* ἐκέλευσε τὸν πεζὸν ἔπεσθαι

¹⁵ *vidi*¹

¹⁶ διετετάχατο – 3. l. pl. pluskvamperfekta med./pas. gl. διατάσσω postaviti

¹⁷ *Poredaj*: παραίνεσε [τοὺς στρατιώτας ἑαυτοῦ] κτείνειν πάντα τὸν ἐμποδῶν γινόμενον, μὴ φειδομένους τῶν ἄλλων Λυδῶν.

¹⁸ ἐμποδῶν γίνεσθαι – doći u ruke, namjeriti se

¹⁹ ἦν = ἔάν

²⁰ 3. l. sg. konjun. prez., *prevedi* futuro II. glagola braniti se

²¹ φοβέεται = φοβεῖται

²² *vidi* ἰδέα

²³ ὀρέων = ὀρῶν, *vidi* ὀράω;

²⁴ 3. l. sg. plpf. med. gl. σοφίζω = bio je smislio

²⁵ ᾖ = 3. l. sg. konjun. prez. gl. εἰμί = ind. prez.

²⁶ *poveži* τῷ ἐλλάμψεσθαι

²⁷ ἐπέχω misliti

PRIJEVOD

Prijevod prvog dijela teksta (zaključno s ἀμύνεται) napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

[illegible]

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Tko je deve postavio protiv konjice?

- A Harpag
- B Kir
- C Krez

	maks. 1
--	----------------

2. Tko se koga boji?

- A deve konja
- B konjanici deva
- C konji deva

	maks. 1
--	----------------

3. Što konji ne podnose kod deva?

- A izgled
- B miris
- C ni izgled niti miris

	maks. 1
--	----------------

4. Što je Krez mislio o svojoj konjici?

- A da će biti beskorisna
- B da će prebjeći Kiru
- C da će se odlikovati

	maks. 1
--	----------------

5. Tko je **ὁ Λυδός** iz zadnje rečenice?

- A Kir
- B Krez
- C neki anonimni Liđanin

	maks. 1
--	----------------

	maks. 5
--	----------------

III. GRAMATIKA I VOKABULAR

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Kako oblik ἐποίησε glasi u istom licu, broju i stanju imperfekta?

A ἐποίει
B ἐποιεῖτο
C ἐποίουν

	maks. 1
--	----------------

2. Koja je konstrukcija Ἀρπάγου ὑποθεμένου ἀνδρὸς Μήδου?

A akuzativ s infinitivom
B genitiv apsolutni
C nominativ s infinitivom

	maks. 1
--	----------------

3. Kako glagolu ὑποτίθημι glasi particip prezenta medijalnog/pasivnog?

A ὑποθέμενος
B ὑποτιθέμενος
C ὑποτιθείς

	maks. 1
--	----------------

4. Kako **ne** glasi genitiv povratne zamjenice za subjekt *oni, one, ona*?

A αὐτῶν
B ἐαυτῶν
C σφῶν αὐτῶν

	maks. 1
--	----------------

5. U kojem je vremenu oblik εἶποντο?

A aoristu
B imperfektu
C futuru

	maks. 1
--	----------------

6. Kako sintagma ταύτας πάσας glasi u istom padežu i rodu u singularu?

A ταύτην πᾶσαν
B τοῦτο πᾶν
C τοῦτον πάντα

	maks. 1
--	----------------

7. U kojem je vremenu oblik ἀλίσας ?

A aoristu
B futuru
C prezentu

	maks. 1
--	----------------

8. Kako oblik **προσέταξε** glasi u istom licu, vremenu i stanju, ali u suprotnom broju?

- A προσέταξα
- B προσέταξαν
- C προσέτασσον

	maks. 1
--	----------------

9. Što je oblik **ἐμποδών**?

- A glagol
- B pridjev
- C prilog

	maks. 1
--	----------------

10. Koji oblik **nije** u istom vremenu kao **ἐπειχε**?

- A ἔβαλον
- B ἔλυον
- C ἤγον

	maks. 1
--	----------------

11. Što je bolestan strah od svega i svačega, opći strah?

- A fobofobija
- B panfobija
- C panika

	maks. 1
--	----------------

12. Koja riječ **ne** označava dvospolca?

- A androgin
- B hermafrodit
- C heteroklit

	maks. 1
--	----------------

13. Što je proskineza?

- A kretanje prema naprijed
- B padanje ničice pred vladarom ili božanstvom
- C pomicanje predmeta snagom volje

	maks. 1
--	----------------

14. Kojoj su riječi **sve** sastavnice grčkoga korijena?

- A autobiografija
- B autocenzura
- C autosugestija

	maks. 1
--	----------------

15. Koji nogometni klub **nema** ime grčkoga podrijetla?

- A Almeria
- B Aris
- C Atalanta

	maks. 1
--	----------------

	maks. 15
--	-----------------

IV. CIVILIZACIJA I POVIJEST KNJIŽEVNOSTI

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Kako Herodot naziva svoju *Povijest*?

- A Ἱστορία
- B Ἱστορίας ἀπόδεξις
- C Μοῦσαι

	maks. 1
--	----------------

2. Kako se **ne** zove ni jedna knjiga Herodotove *Povijesti*?

- A Kaliopa
- B Kalista
- C Klio

	maks. 1
--	----------------

3. Što je, prema jednoj priči, postao Krez nakon pada Lidije?

- A Kirov rob
- B Kirov savjetnik
- C Kirov vojskovođa

	maks. 1
--	----------------

4. S kojom životinjom povezujemo priču o Arionu?

- A s delfinom
- B s orlom
- C s vukom

	maks. 1
--	----------------

5. Čijoj religiji pripadaju Ahura Mazda i faravahar?

- A etiopskoj
- B perzijskoj
- C skitskoj

	maks. 1
--	----------------

6. Kako danas nazivamo rijeku Istar o kojoj je pisao Herodot?

- A Don
- B Dnjepar
- C Dunav

	maks. 1
--	----------------

7. Tko je Ahemenid?

- A Kambiz
- B Keops
- C Krez

	maks. 1
--	----------------

8. Koji je predmet povezan s pričom o samskom tiraninu Polikratu?

- A kruna
- B ogrlica
- C prsten

	maks. 1
--	----------------

9. Čiji su, po Herodotu, potomci Sarmati/Sauromati?

- A Amazonki i Grka
- B Amazonki i Perzijanaca
- C Amazonki i Skita

	maks. 1
--	----------------

10. Koji je grad Herodot smatrao najzaslužnijim za spas Grčke?

- A Atenu
- B Halikarnas
- C Spartu

	maks. 1
--	----------------

	maks. 10
--	-----------------

RJEŠENJA:

I. PRIJEVOD (20 bodova)

Ἐνθαῦτα ὁ Κῦρος ὡς εἶδε τοὺς Λυδοὺς	Kada je Kir ondje ugledao Liđane	1
ἐς μάχην τασσομένους,	koji / kako se postavljaju za bitku,	1
καταρρωδήσας τὴν ἵππον	uplašivši se konjice	1
ἐποίησε... τοιόνδε	napravio je ovako	1
... Ἀρπάγου ὑποθεμένου ἀνδρὸς Μήδου	jer (ga) je posavjetovao neki Međanin Harpag / po savjetu nekog Međanina Harpaga	1
ὅσαι...σιτοφόροι τε καὶ σκευοφόροι κάμηλοι,	koliko god je deva / kolike god su deve koje nose hranu i koje nose prtljagu	1
...τῷ στρατῷ τῷ ἐωυτοῦ εἶποντο...	slijedilo / slijedile njegovu vojsku	1
ταύτας πάσας ἀλίσας	skupivši ih sve	1
καὶ ἀπελὼν τὰ ἄχθεα	i uklonivši tovar	1
ἄνδρας ἐπ' αὐτὰς ἀνέβησε ἱππάδα στολὴν ἐνεσταλμένους,	popeo je da na njih ljude odjevene u konjaničko odijelo,	1
σκευάσας δὲ αὐτοὺς	dakle opremivši ih	1
προσέταξε τῆς ἄλλης στρατιῆς προΐεναι	postavio ih je / naredio im je da idu ispred druge vojske	1
πρὸς τὴν Κροΐσου ἵππον,	protiv Krezove konjice / prema Krezovoj konjici	1
τῇ δὲ καμήλῳ ἔπεσθαι τὸν πεζὸν στρατὸν ἐκέλευσε	i zapovjedio je da pješastvo prati četvoro deva	1
ὅπισθε δὲ τοῦ πεζοῦ ἐπέταξε τὴν πᾶσαν ἵππον.	a iza pješastva je poredao sve konjaništvo.	1
Ὡς δὲ οἱ πάντες διετετάχато,	Kada su pak svi bili postavljeni,	1
παραίνεσε τῶν μὲν ἄλλων Λυδῶν μὴ φειδομένους	zapovjedio je da ne štedeći druge Liđane	1
κτείνειν πάντα τὸν ἐμποδὼν γινόμενον,	ubiju svakoga na koga se namjere,	1
Κροΐσον δὲ αὐτὸν μὴ κτείνειν,	ali da samoga Kreza ne ubiju	1
μηδὲ ἢν συλλαμβανόμενος ἀμύνηται.	ni ako se zarobljavan bude branio.	1

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA (5 bodova)

1 – B; 2 – C; 3 – C; 4 – C; 5 – B

III. GRAMATIKA I VOKABULAR (15 bodova)

1 – A; 2 – B; 3 – B; 4 – A; 5 – B; 6 – A; 7 – A; 8 – B; 9 – C; 10 – A; 11 – B; 12 – C; 13 – B; 14 – A; 15 – A

IV. CIVILIZACIJA I POVIJEST KNJIŽEVNOSTI (10 bodova)

1 – B; 2 – B; 3 – B; 4 – A; 5 – B; 6 – C; 7 – A; 8 – C; 9 – C; 10 – A